

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพ ริมคลองโคกข้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชน เลือกศึกษาในตัวแทนครัวเรือนในชุมชนชาวแพ ริมคลองโคกข้าง จำนวน 206 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้เก็บข้อมูลในประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมคลองโคกข้างใกล้ชุมชนชาวแพ หมู่ที่ 3 ตำบลรัฐฉนิภ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.6694 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบค่าที (t-test)

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพ

ตัวแทนครัวเรือนกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้หญิง (ร้อยละ 59.2) มีอายุเฉลี่ย 41 ปี โดยมีผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 31-50 ปี มากที่สุดเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.5) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 72.3) จบการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 54.4) มีการประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด (ร้อยละ 33.5) มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,948 บาท โดยมีรายได้ 5,000-10,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 56.8) ซึ่งตัวแทนครัวเรือนส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 85) ระบุว่า เป็นครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง มีครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มากที่สุด (ร้อยละ 31.1)

1.2 คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพ

ประชาชนกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 60.2) มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.4) มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง และมีผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 63.6 และ 68.4) ส่วนในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมนั้นมีผู้ที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.8) โดยที่คะแนนคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมของประชาชนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 68.08) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.42) โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านร่างกายรายช้อยู่ในระดับดีและปานกลาง (ร้อยละ 65.15-75.34) ด้านจิตใจมีคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.53) โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจรายช้อยู่ในระดับดีและปานกลาง (ร้อยละ 65.34-75.23) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 66.8) โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมรายช้อยู่ในระดับดีและปานกลาง (ร้อยละ 62.52-71.36) ด้านสิ่งแวดล้อมมีคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62.88) โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมรายช้อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด (ร้อยละ 56.8-66.12) โดยข้อที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำสุดในทุกด้านคือ การมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น (ร้อยละ 56.8) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านทั่วไปนั้นมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.25) โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทั่วไปรายช้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 63.01-63.5)

1.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพ

คุณภาพชีวิตด้านร่างกายพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.05$) โดยผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่มีอายุเกิน 40 ปี ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาประถมศึกษา ในขณะที่ปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านนี้

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.001$ และ 0.05) โดยผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และผู้ที่มีงานทำ มีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาประถม

ศึกษา และผู้ที่ไม่มีงานทำ ในขณะที่ปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านนี้

คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และฐานะเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.001$ และ 0.05) โดยผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจร่ำรวยถึงปานกลาง มีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาประถมศึกษา และผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจยากจน ในขณะที่ปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านนี้

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และฐานะเศรษฐกิจ จะมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.001$) โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจร่ำรวยถึงปานกลาง มีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาประถมศึกษา และผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจยากจน ในขณะที่ปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านนี้

ส่วนคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมนั้นพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ของครัวเรือนแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.001$ และ 0.05) โดยผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจร่ำรวยถึงปานกลาง ผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยมากกว่า 6,948.5 บาทต่อเดือน มีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่มีอายุเกิน 40 ปีขึ้นไป ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาประถมศึกษา ผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจยากจน ผู้ที่ไม่มีงานทำ และผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยไม่เกิน 6,948.5 บาทต่อเดือน ในขณะที่ปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมนี้

2. อภิปรายผล

จากการประเมินคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพพบว่า คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 68.08) และเมื่อพิจารณากฎเกณฑ์คุณภาพชีวิตเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเดียวกันคือ ปานกลาง (ร้อยละ 60.42, 63.53 และ 62.88) มีเพียงด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 66.8) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านร่างกายพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.42) เนื่องจากประชาชนมีอายุเฉลี่ย 41 ปี โดยมีอายุตั้งแต่ 31-50 ปีเกือบครึ่งหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นวัยกลางคน หรือวัยทำงาน สุขภาพร่างกายจึงแข็งแรงดี ไม่ค่อยมีอาการเจ็บป่วยง่าย สามารถทนต่ออาการปวดต่างๆ ได้ และบรรเทาจากอาการปวดได้ง่าย จึงไม่มีความจำเป็นต้องไปรับการตรวจรักษาพยาบาลทางการแพทย์ นอกจากนี้ผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หรือมีอาการป่วยเรื้อรังเท่านั้นที่อาจมีอาการปวดเป็นๆ หายๆ ที่ทำให้รู้สึกทรมาน และผลของความเจ็บปวดจะกระทบต่อคุณภาพชีวิตได้ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีกำลังเพียงพอในการทำงานและทำกิจกรรมประจำวันได้เป็นอย่างดี ไม่ค่อยมีอาการเหนื่อยล้าจากการใช้แรงงาน และนอนหลับพักผ่อนได้ง่าย ทำให้มีความรู้สึกพึงพอใจในความสามารถของตนเอง และสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดี ไม่มีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกาย ตลอดจนไม่ต้องอาศัยบุคคลอื่น ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีการศึกษาสูง ได้รับการเรียนรู้และสามารถทำสิ่งต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของชีวิตได้ แต่สำหรับประชาชนที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ และมีบางคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ทำให้หมดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง จึงส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529, เรื่องเดิม) ที่พบว่าองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ สุขภาพพลานามัย การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา

ด้านจิตใจพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.53) เนื่องจากมีประชาชนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานและมีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความคิด การเรียนรู้และตัดสินใจในการดำเนินงานด้านธุรกิจการตลาด จึงต้องมีสมาธิความจำดีพอสมควร และมีการปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในปัจจุบัน พร้อมทั้งเกิดความพอใจในความสามารถของตนเองที่มีอยู่ จึงมีความพอใจในตัวเองระดับหนึ่ง และยอมรับรูปร่างหน้าตาตนเองตามวัยได้ มีความเข้าใจและยอมรับสภาพปัญหาตามความเป็นจริงได้ จึงทำให้ไม่รู้สึกวิตกกังวลหรือเป็นทุกข์มากเกินไปและรับรู้ได้ว่าชีวิตมีความหมายต่อครอบครัวและบุคคลอื่น โดยเฉพาะบุตรและญาติพี่น้อง ทำให้มีแรงผลักดันให้สามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในชีวิตได้ เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่นเดียวกับ สุมลรัตน์ เวียงธรรม (2531, เรื่องเดิม) ที่วิเคราะห์ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต คือ ลักษณะครอบครัว ขนาดของครอบครัว ความเชื่อถือในตัวบุคคล จึงมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการหาเลี้ยงชีพในครอบครัวเพื่อให้พออยู่พอกิน โดยการประกอบอาชีพซึ่งมีทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้อาชีพเสริมบางอย่างที่เลือกทำตามความชอบและความถนัดของตนเอง ยังสามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายจากการทำงานประจำได้ ซึ่งถือเป็นการพักผ่อนหย่อนใจอย่างหนึ่ง จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ประกอบอาชีพได้ เช่น

การเลี้ยงไก่ชน เลี้ยงนกพิราบแข่ง ดังนั้นการไม่มีงานทำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดหรือวิตกกังวลได้ และการที่มีการศึกษาต่ำก็ทำให้ชีวิตขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ในชีวิตหรือได้รับสิ่งที่จรรโลงใจ ทำให้รู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า เช่นเดียวกับ อุทุมพร จามรมาน (2530, เรื่องเดิม) ที่วิเคราะห์ได้องค์ประกอบคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องคือ อาชีพหลัก อาชีพรอง สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529, เรื่องเดิม) ที่พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ชีวิตครอบครัว การมีงานทำ อุปสรรคในการประกอบอาชีพ สุขภาพ พละนาถนัย การพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษา

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านนี้อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 66.8) ประชาชนส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในวัยเจริญพันธุ์และมีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 72.3) จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.8 คน ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความสุขในชีวิตทางเพศอย่างพอควร โดยครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน จึงทำให้รู้สึกอบอุ่นในชีวิต และไม่รู้สึกละแสบ้าง และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เครือญาติและขยายไปสู่ชุมชน ทำให้สามารถเข้ากับเพื่อนบ้านได้ดี ทั้งยังเกิดความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ประชาชนเกิดความรู้สึกพอใจในการช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลอื่น จึงทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่นเดียวกับ สุมลรัตน์ เวียงธรรม (2531, เรื่องเดิม) ที่วิเคราะห์ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต คือ ความสัมพันธ์ของชุมชน หน้าที่ของบุคคลต่อชุมชน และความช่วยเหลือที่ได้รับ นอกจากนี้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีบทบาทในสังคมมาก และมีฐานะในสังคมสามารถเป็นผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชนในการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ ทำให้ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชน ทำให้ชุมชนอยู่อย่างปกติสุขในเรื่องฐานะเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ว่าตนเองมีฐานะร่ำรวยถึงปานกลาง ไม่ถึงกับยากจน ทำให้ลดช่องว่างทางสังคมลง ทำให้รู้จักแสดงบทบาทหน้าที่ในสังคมได้อย่างเต็มที่ เป็นผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529, เรื่องเดิม) ที่พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ได้แก่ การศึกษา การไม่มีหนี้สิน ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อนและสังคม

ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62.88) ประชาชนบางส่วนรู้สึกพอใจที่ชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีขึ้นกว่าเดิมที่มีบ้านบนบกอยู่อาศัยแทนเรือนแพ ซึ่งไม่ต้องระวังกับภัยธรรมชาติอันเกิดจากกระแสน้ำเชี่ยวในแม่น้ำ ระดับน้ำขึ้น-น้ำลง ทำให้มีเวลาในการพักผ่อนนอนหลับมากขึ้น แต่ก็มีบางส่วนที่ยังไม่พอใจในสภาพบ้านที่อยู่อาศัย เช่น สภาพบ้านที่อยู่อาศัยยังไม่ทนถาวร มีพื้นที่ใช้สอยน้อย เนื่องจากสร้างตามแบบของทางราชการและมีเนื้อที่จำกัด รวมทั้งเรื่องสิทธิในการครอบครองที่ดินและบ้าน ที่ต้องผ่อน

ชำระทุกเดือน ซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพร จามรمان (2530, เรื่องเดิม) ที่พบว่า มีองค์ประกอบของ คุณภาพชีวิตในด้านลักษณะความเป็นอยู่ การเป็นเจ้าของ การถือครองบ้านและที่ดิน เช่นเดียวกับ การศึกษาของ ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529, เรื่องเดิม) ที่พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีปัจจัยที่ สำคัญคือ ที่อยู่อาศัย การไม่มีหนี้สิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพักผ่อนหย่อน ใจ ในด้านการใช้บริการสาธารณสุข ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการเจ็บป่วยจึงไม่ได้ไปใช้บริการ สาธารณสุขบ่อยนัก ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยก็สามารถไปใช้บริการตรวจรักษาสุขภาพได้อย่าง สะดวกและพอใจในบริการที่ได้รับเพราะมีระบบการดูแลสุขภาพที่ดีและสามารถเลือกใช้บริการได้ หลายแห่ง โดยเฉพาะมีโรงพยาบาลตั้งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนที่อยู่มากนัก ส่วนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารจากทางโทรทัศน์และวิทยุ เพราะมีไฟฟ้าใช้ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ห้องน้ำ และน้ำประปา ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก รวมทั้งมีน้ำสะอาดไว้ อุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียง ทำให้ไม่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ และโรคติดต่อทางน้ำอื่นๆ จึงลดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาสุขภาพลง แต่ในขณะเดียวกัน จากสภาพบ้านที่อยู่ติดกันเป็นชุมชน มีพื้นที่ใช้สอยจำกัด ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกอึดอัดและ ไม่เป็นส่วนตัวได้ แต่เนื่องจากการมีสนามกีฬาและสนามเด็กเล่นในชุมชน ไว้ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้ประชาชนมีโอกาสได้พักผ่อนหลังจากว่างงาน เล่นกีฬา และทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบปะสังสรรค์ เป็นต้น ทำให้สนุกสนานและคลายเครียดได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมลรัตน์ เวียงธรรม (2531, เรื่องเดิม) ที่วิเคราะห์ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่ สำคัญคือ เครื่องอุปโภคภายในบ้าน การครอบครองทรัพย์สิน ความสะอาดของที่อยู่อาศัย พื้นที่ใช้ สอยภายในบ้าน การเจ็บป่วยและการรักษา การเพิ่มความสมบูรณ์ของร่างกาย และสภาพร่างกาย นอกจากนี้การที่ชุมชนตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนอื่นและอยู่ติดกับคลองโขงข้างที่มีธรรมชาติร่มรื่น ทำให้รู้สึกสดชื่น ในด้านการคมนาคม ประชาชนรู้สึกพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนเพราะมี ถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้านและเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก และมีรถเมล์บริการถึงชุมชน สามารถ เดินทางไปมาได้สะดวก ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมแล้วพบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 68.08) โดยประชาชนรู้สึกพอใจกับสุขภาพตนเองในปัจจุบัน ที่ไม่เจ็บป่วยหนักและยัง สามารถทำงานได้ และมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง โดยมีการรับรู้ที่ตนเองมีชีวิตความเป็นอยู่ ระดับปานกลาง สำหรับผู้ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ยังไม่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง และถ้ามีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สุขภาพแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ยังสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ดี มีการควบคุม และป้องกันโรคส่วนบุคคลที่ดี มีการหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ทำลายสุขภาพ เช่น อาหารที่เป็นพิษหรือมี

สารพิษเจือปน นอกจากนี้ผู้ที่มิงานทำ มีการคิด พัฒนาและแก้ไขสถานการณ์อยู่เสมอ รวมทั้งได้เรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งต่อผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ทำให้มีการพัฒนาตัวเองให้ทนต่อสภาพความกดดันต่างๆ ได้ดี อีกทั้งยังได้ออกกำลังกายและกำลังสมองอย่างสม่ำเสมอ ต่างจากผู้ที่ว่างงาน ไม่มีกิจกรรมทำ ทำให้เกิดความเฉื่อยชาและขาดความกระตือรือร้น หรือหมกมุ่นอยู่กับความเครียด ไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ อาจทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าหรือสิ้นหวังที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตได้ ส่วนผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจดี ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคที่เพียงพอกับความ ต้องการของครัวเรือน ทำให้มีสุขภาพดี และผู้ที่มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนค่อนข้างสูง ก็สามารถใช้จ่ายเงินเพื่อเช่าบ้านได้สองหลังติดกัน เป็นการเพิ่มเนื้อที่ใช้สอยภายในบ้านให้พอเหมาะ กับสมาชิกในครัวเรือน จึงไม่ต้องทนกับสภาพแออัดภายในบ้าน สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529, เรื่องเดิม) ที่พบว่า ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ สุขภาพ พละทานามัย การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา การมีงานทำ การไม่มีหนี้สิน และรายได้ เช่นเดียวกับ สุมลรัตน์ เวียงธรรม (2531, เรื่องเดิม) ที่วิเคราะห์ได้องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องนี้คือ เครื่องอุปโภคภายในบ้าน การครอบครองทรัพย์สิน ความสะอาดของที่อยู่อาศัย พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยพื้นฐานของประชาชนที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนชาวแพที่สำคัญคือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะเศรษฐกิจ และรายได้ของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ดังนั้นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีสุขภาพด้านร่างกายที่แข็งแรงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ สำหรับด้านจิตใจควรส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมในครัวเรือนขึ้นและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่วนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมควรสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้ประชาชนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ในด้านสิ่งแวดล้อมควรปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น และจัดระบบสาธารณูปโภคในชุมชนให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน เพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และการที่คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ดี แต่ก็ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการรับรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างเหมาะสมทั้งเมื่อขณะเจ็บป่วย และมีการดูแลตนเองเพื่อควบคุมและป้องกันภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคได้ เพื่อให้มีอายุยืนยาวและไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้

3.1.2 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีแผนงาน/โครงการจัดการด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีและสามารถรองรับการเพิ่มประชากรและการเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาอยู่ในชุมชนได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาอาศัยในชุมชนชาวแพในระยะแรกเริ่ม โครงการกับระยะหลังที่เข้ามาอยู่ใหม่ว่ามีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้มากที่สุด

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงการรับรู้และการปรับตัวของประชาชนในชุมชนชาวแพ เพื่อให้การสนับสนุนทางสังคมในบุคคลที่ด้อยโอกาสต่อไป